

Något om berguvens, *Bubo bubo* (L.), föda.

B. OLSONI.

Mycket har skrivits om rovfåglarnas föda och icke minst om berguvens. I allmänhet ha analyser av hostbollar och lämningar vid bon av rovfåglar använts som bevis för deras skadlighet. Och sant är att det, t. ex. vad berguven beträffar, sällan skall lyckas att påvisa ett bo utan rester av matnyttigt vilt. Men skall det inte vara kvantiteten av olika slags byte, som bör bli det utslagsgivande, då det gäller att bedöma ett rovdjurs skadlighet eller nytta? Bör man inte våga mot varandra mängderna av skadedjur och nyttodjur på rovdjurets matsedel innan man avgör dess öde i jakt- och naturskyddslag?

Det torde vara hopplöst att vinna gehör för ett förslag om berguvens fridlysning, även om man genom nämnda kvantitativa analys av dess matsedel kunde leda i bevis att fågeln är mera nyttig än skadlig. Trots att berguven går samma öde till mötes som jakt- och pilgrimsfalken, för att inte nämna de större rovdäggdjuren, kommer den sannolikt intill det sista, åtminstone inom jägarvärlden, att stämplas som ett fredlöst skadedjur. Jag kan likväl inte neka mig nöjet att dra en lans för den förföljda storfågeln, isynnerhet som många med mig måste erkänna att berguven är ett natursmücke, förutan vilket vår fågelvärld skulle vara ansenligt fattigare.

Mina erfarenheter äro tyvärr vunna inom ett så begränsat område som Hitis skärgård och Kimito ö, men å andra sidan har jag härigenom kunnat jämföra „skärgårdsuvar“ med dem som bosatt sig mitt inne i kulturbygden med skogar och odlingar som jaktrevir. Största antalet analyser är hämtat från ett bo i Kimito socken nära kyrkan. Uvarna bebo här en liten grotta i en lodrät klippvägg. Sedan år 1926 har jag årligen insamlat hostbollar och lämningar efter uvens måltider vid eller i närheten av detta bo. Mera tillfälligt ha analyser gjorts i norra Kimito, Dragsfjärd och flerstädes i Hitis.

Vare det genast sagt, uvarna i Hitis tyckas vara mycket ensidiga fågelätare, och det vore lönlöst att taga dem i försvar, om inte bytet till största delen skulle bestå av måsar och kråkor. Endast sällan har jag funnit lämningar av andra fåglar och anmärkningsvärt sällan av däggdjur. Min förteckning från uvbon i Hitis upp-

tar t. v. följande arter: *Lepus timidus*, enst. fynd; *Sciurus vulgaris*, i den inre skärgården flere fynd; *Paludicola amphibius*, i inre skärgården enst. fynd; *Agricola agrestis*, såsom föregående; *Larus fuscus*, i och i närheten av alla bon (6); *Larus canus*, såsom föregående; *Sterna hirundo*, *S. macrura*, *Merganser merganser*, *M. serrator* och *Lyrurus tetrrix*, enst. fynd; *Corvus corone cornix*, massvis.

På basen av dessa fynd kan jag naturligtvis icke påstå att uvarna inom mitt undersökningsområde skulle vara övervägande nyttiga, men jag skulle icke heller taga risken att döma dem som skadedjur. För min del har jag svårt att missunna uvarna de måsar och kråkor, som tyckas utgöra över 90 % av deras föda. Den sämsta ställningen i förhållande till jaktlagen intaga uvarna i yttre skärgården, i vilkas bon jag mycket sällan funnit rester av skadliga gnagare. Men då kråkan även för dessa uvar utgör huvudmassan av födan, och kråkan allmänt anses vara särdeles skadlig i skärgården, borde domen över utskärsuvarna bliva ganska mild.

Må det slutligen tillåtas mig att lämna en förteckning över det byte, som berguvarna i ovannämnda bo i Kimito lämnat vittnesbörd om. Mina föregångare ha ofta av ett enda bo dragit slutsatsen att berguven är övervägande eller enbart skadlig. Här ett exempel på att denna slutsats, som så många andra, är en relativ sanning.

Analyser under åren 1926—1932: *Lepus sp.*, 1 ex.; *Sciurus vulgaris*, 1 ex.; *Mus decumanus*, 1 ex.; *Paludicola amphibius*, massvis; *Agricola agrestis*, massvis; *Anas platyrhyncha*, 1 ex.; *Larus ridibundus*, 1 ex.; *Numenius arquata*, 1 ex.; *Capella gallinago*, 1 ex.; *Lyrurus tetrrix*, 1 ex.; *Columba oenas*, 1 ex.; *Corvus corone cornix*, ca. 10 exx.; *Coloeus monedula*, massvis. — Bogrottans golv är täckt av ett tjockt lager av kajfjädrar, och hostbollarna bestå alltid av de nämnda sorkarnas hår och skelettdelar, ofta blandade med mindre fjädrar och dun av kaja. Kajorna hämtas naturligtvis från kyrkan, och lättheten att fånga dem är orsaken till att kråkorna i detta bo äro sällsynta. Märkligt är att i klippspringor några meter från udboet finnas flere kajbon, som synbarligen ej ofredas av uven ehuru kajorna ofta skrikande kretsas över de dåsande uvungarna.

Tyvärr har jag ej räknat sorkskallarna, men deras antal har med säkerhet stigit till flere hundra under årens lopp. Även om vi antaga att de vuxna fåglarna i detta bo förtära sitt byte på annan plats, och att deras hostbollar ej återfinnas vid boet, kvarstår det

faktum att ungarna till övervägande del matas med skadliga gnagare och skadliga eller ur ekonomisk synpunkt värdelösa fåglar. Tillfälliga analyser från ett bo i norra Kimito och ett i Dragsfjärd ha givit samma resultat, blott med den skillnaden att kajorna ersatts av kråkor. — Dessa iakttagelser behöva ej diskuteras. De äro enstaka och därför otillräckliga, men kunna kanske ändå något mildra omdömet om en „skadlig“ rovfågel.

Flyttfågeliakttagelser på Åland.

Ankomstdata.

(Beobachtungen über Ankunftsdata der Zugvögel auf den Ålands-Inseln.)

- Corvus cornix* 20. II. 24 — 17. II. 27
 — 7. II. 29 (från Sverige).
Corvus frugilegus 31. III. 26 —
 7. IV. 27. — Någon gång redan i
 medlet av mars.
Coloeus monedula 3. III. 27.
Sturnus vulgaris 3. III. 26 — 11. III. 27.
Carduelis cannabina 1. IV. 26. —
 5. IV. 27 — 5. IV. 30.
Emberiza hortulana 3. V. 27 — 9. V. 30.
Calcarius lapponicus 3. V. 27 —
 16. IV. 30 (Signilskär).
Lullula arborea 29. III. 26 — 7. III. 27.
Alauda arvensis 5. III. 26 — 4. III. 27.
 Sedd en gång den 20. II. för många
 år sedan.
Eremophila alp. flava 21. IV. 27 —
 16. IV. 30.
Anthus trivialis 30. IV. 28 — 4. V. 30
Anthus pratensis 31. III. 27 —
Anthus spin. littoralis 29. III. 26. —
 1. IV. 27.
Motacilla fl. thunbergi 9. V. 27.
Motacilla alba 4. IV. 27. — 10. IV. 30.
Regulus regulus 6. IV. 27. — (över
 havet) 1. IV. 30 (Signilskär).
Lanius minor 22. V. 30.
Lanius collurio 22. V. 27 — 18. V. 28.
 — 13. V. 29 — 19. V. 30.
- Muscicapa striata* 19. V. 27 — 24. V. 29
 — 10. V. 30.
Muscicapa hypoleuca 12. V. 25 —
 9. V. 27 — 30. IV. 28 — 14. V. 29
 — 8. V. 30.
Muscicapa parva 27. V. 27 — 26. V. 30.
Phylloscopus coll. abietinus 4. V. 27
 — 5. V. 29 — 16. IV. 30.
Phylloscopus trochilus 5. V. 27 —
 8. V. 29 — 22. IV. 30.
Phylloscopus sibilatrix 20. V. 27 —
 27. V. 29 — 24. V. 30.
Acrocephalus scirpaceus 15. VI. 29. —
 10. VI. 30.
Acrocephalus schoenobaenus 23. V. 30.
Sylvia borin 23. V. 27 — 13. V. 30.
Sylvia atricapilla ♂ 25. V. 27 — ♂ 26.
 V. 29 — ♀ 28. V. 29. — ♂ 23. V. 30.
 ♀ 24. 5. 30.
Sylvia communis 18. V. 27 — 13. V. 29
 — 17. V. — 30.
Sylvia curruca 19. V. 27 — 13. V. 29.
 — 8. V. 30.
Turdus viscivorus 16. IV. 25 — 22. IV.
 27 — 5. IV. 30.
Turdus philomelos 15. IV. 26 — 6.
 IV. 27 — 14. IV. 30 (10).
Turdus musicus 1. IV. 26 — 2. IV. 27.
 — 9. IV. 30.